

1
בית משפט מחוזי תל אביב-יפו
א 2526/07
מן חיים עו"ד נ. בנק הפועלים סנ
ת.פתיחה: 21/10/07 סדר דין: רגיל

בבית המשפט המחוזי
בתל-אביב-יפו

התובע: חיים מן, עו"ד ת.ז. 055130173
מרחוב תל חי 5, רעננה

ע"י ב"כ עוה"ד ענת ארז
מרחוב סוקולוב 68, רמת השרון 47235
טל: 5474948 – 03 פקס: 5475028 – 03

- נ ג ד -

הנתבע: בנק הפועלים, ח.פ. 520000118
מרחוב יהודה הלוי 63, תל-אביב

הסעד האישי לו עותר התובע: 154.9 ₪.

תובענה ייצוגית

(לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006)

כל ההדגשות בציטוטים שלהלן אינן במקור, אלא אם נאמר אחרת.

א. פתח דבר

1. תובענה זו עוסקת בעיכוב שלא כדין על ידי הנתבע, בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק"), של כספי העברות בנקאיות שנעשו מחו"ל לחשבון מט"ח בבנק.
2. כך, במקרה של העברה בנקאית מחו"ל לחשבון מט"ח בבנק, הבנק אינו מזכה את החשבון לפי היום בו התקבלו כספי ההעברה הבנקאית בבנק או לפי ערך יום ההעברה המבוקש על-ידי הבנק המעביר, אלא מעכב את כספי ההעברה הבנקאית בידי למספר בלתי מבוטל של ימים.
3. בהתנהגות זו גורם הבנק לבעל חשבון המט"ח הפסד של ימי ערך יקרים בהם כספים אלו לא הניבו כל תשואה - לפחות לא לבעל החשבון.
4. זאת ועוד: בהתנהלותו האמורה מונע הבנק מבעל החשבון להשתמש בכספי ההעברה הבנקאית, וכך אין ביכולתו של בעל החשבון לעשות כל פעולה בכספים אלה במשך תקופת עיכובם בידי הבנק. כל זאת חרף העובדה שהליך ההעברה הבנקאית כבר הושלם **וכספי ההעברה התקבלו כדין בבנק**, כפי שמצוין באופן ברור ונהיר במסמכי הבנק עצמו.
5. בהתנהגותו זו מפר הבנק את חוזה ההתקשרות עם התובע, הלקוח, וכן עם יתר חברי הקבוצה, וזאת תוך כדי התעשרותו שלא כדין והסבת נזקי ממון לתובע ולכלל חברי הקבוצה.
6. יתרה מזאת, ההפסד המשמעותי שגורם הבנק ללקוח דינו למעשה כדין עמלה נוספת שהבנק גובה בגין קבלת מט"ח מחו"ל, כאשר עמלה נוספת זו אינה מצוינת בתעריפון הבנק, וזאת בניגוד לחובתו של הבנק לפי הוראות חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות").

ב. הרחבת שערי הכניסה להיכל התובענות הייצוגיות

7. ביום 12.3.2006 נכנס לתוקף חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק התובענות הייצוגיות"), אשר על-פי הקבוע בסעיף 45 לחוק, חל על בקשה זו.
8. החוק נפתח עם הגדרת מטרתו בסעיף 1 לחוק. בחירת הניסוח של סעיף המטרה, כפי שמובא להלן, מדברת בעד עצמה, ומעידה על הכרת המחוקק בחשיבותה של התובענה הייצוגית, הן מבחינתו של היחיד אשר ככזה מתקשה לעיתים לקבל את יומו בבית המשפט, והן מבחינת הציבור כולו, שכן אלמנט ההרתעה הנלווה לתובענה הייצוגית, יביא לאכיפת דין יעילה יותר.
 1. "מטרתו של חוק זה לקבוע כללים אחידים לענין הגשה וניהול של תובענות ייצוגיות, לשם שיפור ההגנה על זכויות, ובכך לקדם בפרט את אלה:
 - (1) מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים;
 - (2) אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו;
 - (3) מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין;
 - (4) ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות."
9. מסעיף המטרה ניתן גם ללמוד על כוונתו הברורה של המחוקק להרחיב את השימוש בכלי המשפטי של תובענה ייצוגית. ניתן למצוא ביטוי לכוונה זו גם בתוספת השניה לחוק, אשר מרחיבה את

העילות בגינן ניתן להגיש תובענה ייצוגית, והמבטלת הלכה למעשה את העילות המצומצמות יותר, אשר היו קיימות עובר לחקיקת החוק, בחיקוקים ספציפיים.

10. בד בבד עם הגשת תובענה זו, מגיש התובע לבית המשפט הנכבד בקשה לאשרה כייצוגית. כפי שמפורט בבקשה הנ"ל, התובענה שבכותרת מוגשת מכוח חוק התובענות הייצוגיות, בהתאם לקבוע בסעיף 3 לתוספת השניה לחוק זה:

"3. תביעה נגד תאגיד בנקאי, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו."

ג. התשתית העובדתית

11. התובע, שותף במשרד עורכי דין רב-חן מן (להלן: "המשרד"), הינו אזרח ישראל ותושב בה.
12. הנתבע הינו בנק הפועלים בע"מ, המהווה "תאגיד בנקאי" כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ואשר בהתאם לפרסומיו באתר האינטרנט¹, הינו מתאגידי הבנקאות הגדולים בארץ.
13. ביום 4.3.2004 פתח התובע עבור המשרד, ביחד עם שותפו למשרד, עו"ד רפאל רב חן, חשבון עו"ש ומט"ח בבנק, שמספרו 666881 (להלן: "חשבון המט"ח").
- ❖ העתק בקשה לפתיחת חשבון המט"ח (להלן: "חוזה ההתקשרות") מצ"ב כנספח א' לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.
14. לפי סעי' 18.4 לחוזה ההתקשרות, זכאי בעל חשבון למשוך את הכספים בהם זוכה חשבונו בגין "שיקים, או שטרות לבטחון או לגוביינא במטבע ישראלי או במטבע חוץ" לאחר גבייתם הסופית והמוחלטת על-ידי הבנק, כלומר לאחר שכספים אלו נתקבלו באופן סופי בבנק.
15. ביום ה- 19.2.2007 ביצע לקוח של התובע העברה בנקאית "SWIFT" של תשלום שכ"ט בסך \$50,000 מחשבון הלקוח בבנק UBS בשוויץ לחשבון המט"ח, לפי יום ערך ה- 20.2.2007.
- ❖ העתק דף פירוט מטעם בנק הלקוח שמפרט את יום ביצוע ההעברה הבנקאית הנ"ל ואת יום הערך המבוקש לזיכוי חשבון המט"ח, מצ"ב כנספח ב' לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.
- ❖ העתק דף פירוט מטעם הבנק שמציג את יום קבלת ההעברה הבנקאית הנ"ל בחשבון המט"ח ואת יום הערך המבוקש לזיכוי חשבון המט"ח בסכום ההעברה הנ"ל, מצ"ב כנספח ג' לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.
16. ההעברה הבנקאית בסך של \$50,000 הנ"ל התקבלה בחשבון המט"ח עוד באותו היום - 19.2.2007.
17. ואולם, הבנק לא פעל בהתאם לאמור ברשומותיו שלו, וכך למרות שהיה צריך לזכות את חשבון המט"ח לפי ערך יום ה- 20.2.2007, זיכה את חשבון המט"ח רק יומיים לאחר יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, כלומר ב- 22.2.2007.
18. לפי דו"ח נוסף מטעם הבנק, שנושא את הכותרת "עסקה כספית במטבע חוץ" ומפרט את פרטי העברת המט"ח דנן, ניתן לראות בבירור כי הבנק זיכה את חשבון המט"ח בסך ההעברה הבנקאית המדוברת רק ביום 22.2.2007, למרות שלפי האמור באותו דף פירוט ממש, חשבון המט"ח היה

¹<http://www.bankhapoalim.co.il/>

צריך להיות מזוכה בסכום ההעברה, שכאמור התקבל בחשבון המט"ח כבר ביום 19.2.2007, לפי יום ערך של ה- **20.2.2007!**

❖ דו"ח מטעם הבנק "עסקה כספית במטבע חוץ", מצ"ב **כנספת ד'** לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.

19. כלומר, רישומי הבנק עצמו מלמדים כי חשבון המט"ח של התובע זוכה לפי יום ערך שהינו למעשה 2 ימים תמימים **לאחר** שהתקבל הכסף בחשבון המט"ח בפועל.

20. יוצא אפוא, כי התובע הפסיד 2 ימי ערך בהם כספו לא הפיק כל תשואה (לפחות לא עבורו).

21. יתרה מזאת, התובע התכוון להשתמש בכספי ההעברה הבנקאית הנ"ל לצורך כיסוי יתרת חובה בחשבון העו"ש של המשרד בבנק, והעיכוב שיצר הבנק בזיכוי חשבון המט"ח מנע ממנו לעשות כן במשך מספר ימים יקרים, בהם חשבון העו"ש המשיך להיות ביתרת חובה של עשרות אלפי ₪, וצבר ריבית חח"ד בהתאם.

22. מעניין לראות, כי את העמלה בגין קבלת ההעברה הבנקאית בחשבון המט"ח, בסך 183.01 ₪, הקפיד הבנק לגבות מחשבון העו"ש כבר ביום ה- **20.2.2007**, למרות שחשבון המט"ח לא זוכה בסכום זה באותו היום, כי אם רק יומיים לאחר מכן, כאמור לעיל.

❖ העתק דף פירוט תנועות בחשבון העו"ש של התובע בתקופה הרלוונטית, מצ"ב **כנספת ה'** לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.

23. העובדה שכבר ביום ה- 20.2.2007 גבה הבנק מהתובע את העמלה בגין קבלת הכספים לחשבון המט"ח, מהווה הודאת בעל דין מצד הבנק, כי כספי ההעברה הבנקאית דנו התקבלו בחשבון המט"ח ביום זה, בהתאם ליום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר.

24. בהתאם לכך, הבנק היה צריך לזכות את חשבון המט"ח בסכום המדובר לפי הערך של יום ה- 20.2.2007, בו הוא גבה מהתובע את העמלה בגין קבלת מט"ח מחו"ל. אך כאמור לעיל הבנק לא עשה כן, ומסיבה שאינה נראית לעין, זיכה את חשבון המט"ח בסכום המדובר רק ביום ה- 22.2.2007.

25. ביום 2.5.2007 נעשתה העברה בנקאית נוספת מחשבון לקוח של המשרד בחו"ל לחשבון המט"ח בסך של \$2,500.

❖ העתק דפי אישור ההעברה הבנקאית מיום 2.5.2007 מטעם הלקוח, מצ"ב **כנספת 11-21'** לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.

26. סכום הכסף הנ"ל התקבל בחשבון המט"ח ביום 10.5.2007, לפי הערך של אותו היום.

❖ העתק דף הפירוט מטעם הבנק, שמאשר את קבלת הכסף בחשבון המט"ח ביום 10.5.2007 לפי הערך של אותו היום, מצ"ב **כנספת ז'** לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.

27. חרף העובדה **שהבנק מצהיר עליה** בדף הפירוט מטעמו (**נספת ז'** לעיל), כי ההעברה הבנקאית בסך \$2,500 התקבלה בחשבון המט"ח ביום **10.5.2007**, הבנק מצא לנכון לזכות את חשבון המט"ח של התובע בסכום זה רק **3 ימי ערך(!)** לאחר מכן, לפי יום ערך **15.5.2007**.

28. גם הפעם מונע הבנק את זיכוי חשבון המט"ח לפי הערך של יום קבלת הכספים המקורי, וגורף רווח לכיסו, תוך שהוא גורם לתובע להפסד של ימי ערך!

- ❖ העתק דף פירוט ההעברה הבנקאית הנ"ל מטעם הבנק, מצ"ב **כנספת ח'** לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.
- 29. התנהלות זו של הבנק חזרה על עצמה גם בהעברה בנקאית בסך \$1,837.5 שנעשתה לחשבון המט"ח מחשבון לקוח בחו"ל ביום 31.7.2007, לפי יום ערך ה- 2.8.2007.
- ❖ העתק דף אישור ההעברה הבנקאית מטעם בנק UBS בציריך, שוויץ, מצ"ב **כנספת ט'** לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.
- ❖ העתק דף פירוט מטעם הבנק, שמאשר את נתוני ההעברה הבנקאית כאמור לעיל, מצ"ב **כנספת י'** לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.
- 30. בהתאם לרישומי הבנק, חשבון המט"ח לא זוכה בסכום ההעברה הבנקאית הנ"ל (שהתקבלה בחשבון המט"ח כבר ביום 31.7.2007) לפי יום הערך המבוקש, דהיינו יום ה- **2.8.2007**, אלא רק מספר ימים לאחר מכן לפי ערך יום **6.8.2007**.
- ❖ העתק דו"ח מטעם הבנק "עסקה כספית במטבע חוץ", שמציג את הפער בין יום הערך המבוקש ליום ערך זיכוי חשבון המט"ח, מצ"ב **כנספת יא'** לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.
- 31. גם כאן גרס הבנק לתובע להפסד של 2 ימי ערך בהם כספי ההעברה כבר הגיעו לידי הבנק לפי יום הערך המבוקש, אך לא הועברו לחשבון המט"ח של התובע.
- 32. דפוס ההתנהגות של הבנק שהובא לעיל הינו ברור; מיום קבלתו את כספי ההעברה הבנקאית מחו"ל מעכב הבנק את כספי ההעברה בידיו למשך מספר ימים, בטרם הוא מזכה את חשבון המט"ח אליו נעשתה אותה העברה בנקאית.
- 33. מכיוון שכספי ההעברה הבנקאית כבר הגיעו לידי הבנק, הרי שבדרך זו של הימנעות מזיכוי חשבון המט"ח באותו היום בו הם התקבלו, הבנק נהנה מפרותיהם של אותם כספים, עד לרגע שהוא יחליט להפקידם בחשבון המט"ח.
- 34. ויודגש, התנהגות זו של הבנק דינה למעשה כדיון גביית **עמלה נוספת** מהתובע בגין קבלת כספי העברה בנקאית מחו"ל לחשבון המט"ח, וזאת מעבר לעמלה הקבועה לעניין זה, שכאמור כבר נגבתה על-ידי הבנק מחשבון העו"ש של התובע (**כנספת ה'** לעיל).
- 35. כפי שיורחב עוד להלן, "עמלה נוספת" זו אינה מופיעה בתעריפון העמלות של הבנק, וזאת בניגוד לחובתו של הבנק להציג ללקוח מידע על עמלות ותשלומים אחרים הקשורים לשירות שמעניק הבנק, ובניגוד לקבוע בסעי' 9 לחוזה ההתקשרות, לפיו ההוצאות והעמלות שייגבו מבעל חשבון בבנק יהיו בהתאם למפורט "בתעריפון הבנק כפי שיהיה מעת לעת".

ד. עילה

- 36. חוק התובענות הייצוגיות, המכיר בחשיבות התובענה הייצוגית ותפקידיה המשמעותיים ליחיד כמו גם לחברה כולה, הרחיב את העילות בגינן ניתן להגיש תובענה ייצוגית.
- 37. כך, במידה והתקיימו שאר התנאים הקבועים בחוק התובענות הייצוגיות, ניתן כיום להגיש תובענה ייצוגית בגין עילות שונות, על-פי חוקים שונים, כל עוד מדובר בתביעה שעניינה אחד מהמקרים המוגדרים בתוספת השניה לחוק זה.

38. כאמור לעיל, עניינינו נכנס לקטגוריה המוגדרת בסעיף 3 לתוספת השניה:

3. תביעה נגד תאגיד בנקאי, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו.

39. להלן נסקור את העילות שנוצרו בעניינינו, במסגרת הקשר בין התובע כלקות, לנתבע כ"תאגיד בנקאי", בהתאם לקבוע בחוק התובענות הייצוגיות.

הבנק הפר את חוזה ההתקשרות עם התובע

40. התובע יטען, כי במעשיו ו/או במחדליו של הבנק שפורטו לעיל, הפר הבנק את חוזה ההתקשרות עם התובע ועם יתר חברי הקבוצה, בהתאם לקבוע בחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970;

41. זיכוי חשבון המט"ח על-ידי הבנק שלא לפי היום בו התקבלו כספי ההעברה הבנקאית בבנק או לפי יום הערך שנקבע על-ידי הבנק המעביר, אלא רק מספר ימים לאחר מכן, מהווה הפרה מצד הבנק של תנאי מכללא לחוזה ההתקשרות בין הצדדים, לפיו הבנק מנהל את חשבון הלקוח כהלכה, ומחייב ומזכה את החשבון בהתאם למועד בו התקבלו הכספים בבנק או לפי יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר.

42. בהימנעותו של הבנק מזיכוי חשבון המט"ח של התובע בסכומי ההעברות הבנקאיות הנ"ל ביום בו הם התקבלו בבנק או לפי יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, כך שהתובע לא יכול היה ליהנות מכספים אלה ומפרותיהם במשך מספר בלתי מבוטל של ימים, הפר הבנק את סעי' 18.4 לחוזה ההתקשרות לפיו יוכל התובע למשוך את כספי ההעברה הבנקאית מחשבון המט"ח שבבעלותו לאחר קבלתם הסופית בבנק.

43. בהתנהגותו האמורה הפר הבנק גם את סעי' 9 לחוזה ההתקשרות, לפיו יחויב התובע בעמלות לפי הקבוע בתעריפון הבנק, שכן ההפסד שנגרם לבעל חשבון המט"ח בעניינינו הינו למעשה עמלה נוספת בה הוא מחויב על-ידי הבנק בגין העברה בנקאית מחו"ל לחשבון המט"ח, כאשר עמלה נוספת זו אינה קבועה בתעריפון.

הבנק התעשר שלא כדין

44. מכל האמור לעיל עולה בבירור, כי עיכוב כספי העברה בנקאית מחו"ל בידי הבנק, כך שחשבון המט"ח של התובע, ושל יתר חברי הקבוצה, לא זוכה בסכומי ההעברה הבנקאית ביום קבלתם בבנק או ביום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, אלא רק מספר ימים מאוחר יותר בנסיבות שתוארו לעיל, נעשה על-ידי הבנק שלא כדין וללא אסמכתא חוקית.

45. התנהגותו זו של הבנק הביאה לכך שהוא נהנה מכספי ההעברות הבנקאיות מחו"ל ותשואתם במשך מספר בלתי מבוטל של ימים, עד שהוא מצא לנכון להעבירם לחשבון המט"ח אליו הם יועדו. בדרך זו גרף הבנק לכיסו רווח בלתי מבוטל בהיקף של מיליוני שקלים, והתעשר שלא כדין. לפיכך על הבנק להחזיר לתובע ולחברי הקבוצה התעשרות זו, בין השאר, לאור הוראות סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979, הקובע:

"מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן: "הזוכה") שבאו לו מאדם אחר (להלן: "המזכה"), חייב להשיב למזכה את הזכייה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה".

הבנק הפר את הוראות חוק הבנקאות

46. בנוסף יטען התובע, כי התנהגות הבנק שתוארה לעיל מהווה גם עוולה בניגוד לסעי' 5 ו-5א' לחוק הבנקאות, שקובעים חובת גילוי נאות של הבנק כלפי הלקוח וחובת מסירת מידע על עמלות.
47. סעי' 5 לחוק הבנקאות מטיל על התאגיד הבנקאי חובת גילוי נאות כלפי הלקוח של כל המידע הרלוונטי לגבי עלות השירות, וזאת על-פי שיקול דעתו של נגיד בנק ישראל.

"5. גילוי נאות

(א) הנגיד רשאי, לאחר התייעצות עם הועדה המייעצת ובאישור שר האוצר, לקבוע בכללים חובה על תאגידים בנקאיים, לפי הפירוט והדרך שנקבעו בהם -

- (1) לגלות ללקוחותיהם כל פרט מהותי לגבי תכנון, היקפו, תנאיו ומחירו של שירות שהם נותנים והסיכונים הכרוכים בו ;
- (2) לציין פרטים מסויימים בכל פרסום שלהם בדבר שירותיהם ;
- (3) ליתן ללקוחותיהם, במועדים קבועים, דוחות על שירותים הניתנים להם ולציין בהם פרטים מסויימים ;

(ב) היה לנגיד יסוד סביר להניח כי הדבר דרוש למניעת הטעיה כאמור בסעיף 3 או פגיעה בלקוח כאמור בסעיף 4, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם הועדה המייעצת ובאישור שר האוצר, לחייב בכללים תאגידים בנקאיים לערוך הסכם בכתב עם הלקוח, לציין בהסכם את הפרטים שנקבעו בכללים ולמסור ללקוח העתק חתום של ההסכם. הנגיד רשאי לקבוע בכללים גם את הגודל המזערי ואופן הכתיבה של האותיות שבהסכם, כולן או חלקן."

48. הנגיד עשה שימוש בסמכות שניתנה לו בסעי' 5 לעיל, וקבע במסגרת כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992 (להלן: "הכללים") את חובת ציונם של מחירי העמלות, כמו גם חובת פרסומן במקום בולט בסניפי הבנק. זאת למען ידע כל לקוח את גובה העמלות המדויק אשר ייגבה ממנו עבור השירותים השונים שיקבל.

"26. עמלות

(א) תאגיד בנקאי יציג בסניפיו, במקום בולט לעין, מידע על סכומי עמלות או שיעורן, תשלומים אחרים הקשורים לשירות, וכן הטבות או הנחות הניתנות שלא על פי הסכם ספציפי (להלן – התעריפון המלא).

(ב) תאגיד בנקאי יציג בסניפיו, במקום בולט לעין, לוח עמלות לשירותים עיקריים כמפורט בתוספת ד'.

...

(ט) תאגיד בנקאי שיש לו אתר אינטרנט יפרסם את התעריפון המלא ואת לוח העמלות לשירותים עיקריים באתר האינטרנט."

49. תוספת ד' המצורפת לכללים, הנה לוח עמלות לשירותים עיקריים. בתוספת זו, קובע הנגיד מהם השירותים העיקריים, אשר חובה על התאגיד הבנקאי להציג במקום בולט בסניפיו ובאתר האינטרנט שלו (אם קיים). וזאת, מעבר לחובה הברורה לכלול עמלות אלה גם בתעריפון המלא. בפירוט השירותים העיקריים נכלל, בין היתר, השירות של "העברת מט"ח מבנקים בארץ, מחו"ל לחו"ל", כשירות עיקרי שעל הבנק להציג את העמלה שהוא גובה בגינו.

50. בנוסף לחובה הכללית לגילוי נאות המוטלת על הבנק מכוחו של חוק הבנקאות, הרי שבכל הנוגע לגביית עמלות בגין שירותים עיקריים (אליהם כאמור משתייכת עמלה בגין העברת מט"ח מבנקים מחו"ל), קיימת הוראת חוק ספציפית בחוק הבנקאות, הקובעת חובה מיוחדת, למסירת מידע לגביהן. המדובר, בהוראת סעיף 5א לחוק, הקובעת כך:

"(א) מבלי לגרוע מהוראות סעיף 5, תאגיד בנקאי ימסור ללקוחותיו מידע בכתב על סכומי העמלות או על שיעור העמלות שהוא גובה בשל שירות שהנגיד קבע בכללים לפי סעיף 5 שהוא שירות עיקרי (בסעיף זה - שירות עיקרי); המידע ימסר בהתאם להוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג).

(ב) מידע כאמור בסעיף קטן (א), שאינו מתייחס ללקוח מסוים, יוצג במקום בולט לעין בכל סניפיו של התאגיד הבנקאי, וכן, אם התאגיד הבנקאי מאפשר ללקוחותיו לקבל הודעות באמצעות מחשב - ימסר גם באמצעות המחשב"

"....."

51. המחוקק אם כן, הוציא מידי של הנגיד את שיקול הדעת בדבר גילוי נאות של עמלות שירותים עיקריים. הוא קבע מפורשות בחוק, ומבלי לגרוע מהוראות סעיף 5, כי בכל הנוגע לעמלות שירותים עיקריים (כמפורט בתוספת ד' לכללים), חלה על הבנק חובה מוגברת לגילוי מלא, נאות ומהימן.

52. בחינת הדין המפורט לעיל אל מול התנהלותו של הבנק במקרה שלנו, מובילה למסקנה הבלתי נמנעת, כי בהתנהגותו הפר הבנק את הוראות חוק הבנקאות.

53. התנהלות הבנק בעניינינו גורמת לבעל חשבון המט"ח, באופן קבוע, הפסד כספי בדמות של אובדן ימי ערך יקרים בהם הבנק מעכב את כספי ההעברה הבנקאית בידי ומתעשר על חשבון אותו לקוח, כך שהבנק גובה למעשה עמלה נוספת בגין העברת מט"ח מחו"ל (להלן: "העמלה הנוספת").

54. הבנק אומנם מפרט בתעריפון את העמלה הקבועה שהוא גובה בגין העברת מט"ח מבנקים מחו"ל (ראה **נספח ה'** לעיל), אך לעומת זאת אין כל אזכור בתעריפון לעמלה הנוספת שהבנק גובה בגין שרות זה.

❖ העתק דף מאתר האינטרנט של הבנק שמראה כי תעריפון הבנק מציין רק את העמלה הקבועה הנגבית בגין העברת מט"ח מחו"ל ללא ציון העמלה הנוספת, מצ"ב **כנספת יב'** לתובענה זו, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.

55. לאור הדין המפורט לעיל ברי, כי בהתנהלותו הפר הבנק את הוראות סעיפים 5 ו-5א לחוק הבנקאות, שכן בניגוד לחובתו על-פי חוק הבנקאות והכללים, הבנק אינו מציין בתעריפון הבנק את העמלה הנוספת שהוא גובה בגין העברת מט"ח מחו"ל.

ו. התקופה אליה מתייחסת התובענה

56. התובענה שבכתרת מתייחסת לתקופה של שבע השנים שקדמו להגשתה.

ז. הקבוצה המיוצגת המוצעת

57. התובע מבקש לשמש תובע ייצוגי של כלל בעלי חשבונות המט"ח בבנק בתקופת התביעה, אשר בדומה אליו, נעשתה לחשבונם העברה בנקאית מחו"ל, והבנק לא זיכה את חשבונם בהתאם ליום בו התקבלו כספי אותה העברה בנקאית בבנק או בהתאם ליום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר (להלן: "הקבוצה").

ח. הנזק

58. כתוצאה ממעשיו ו/או מחדליו של הבנק, סבל התובע, וכן כל אחד מחברי הקבוצה, נזק ממון.
 59. נזק הממון אשר נגרם לכל אחד מחברי הקבוצה, כולל התובע, בתקופה הרלבנטית, הינו תוצאה של עיכוב כספי ההעברות הבנקאיות מחו"ל בידי הבנק, שלא זיכה את חשבון המט"ח אליו יועדה ההעברה לפי יום הערך בו התקבלו הכספים הללו בבנק, אלא רק מספר ימים לאחר מכן, בניגוד לכל דין.
 60. לצורך חישוב הנזק של כל אחד מחברי הקבוצה, יש להציב את הנתונים הרלוונטיים בנוסחה אריתמטית פשוטה כדלקמן:

סך ההעברה הבנקאית	* שער הדולר ביום קבלת כספי ההעברה בבנק	* ריבית פיגורים	(מס' ימי הערך בהם הבנק עיכב בידי את כספי ההעברה הבנקאית)	= הנזק
365 ימים בשנה				

61. לחילופין, לצורך חישוב הנזק של כל אחד מחברי הקבוצה, יש להציב את הנתונים הרלוונטיים בנוסחה דלעיל, ובמקום ריבית פיגורים לחשב את הנזק לפי ריבית על חריגה ממסגרת אשראי בחשבונות ח"ד, הנהוגה בבנק.

62. לחילופי חילופין, לצורך חישוב הנזק של כל אחד מחברי הקבוצה, יש להציב את הנתונים הרלוונטיים בנוסחה דלעיל, ובמקום ריבית פיגורים לחשב את הנזק לפי ריבית בגין איחור בהעברת כספים במערכת הבנקאית, כפי שנקבעה ע"י החשב הכללי.

63. לחילופי חילופי חילופין, יש לחשב את סכום ההשבה בהתאם להתעשרות שלא כדין של הבנק, בחישוב לפי שיעור התשואה שהבנק השיג על ההון העצמי שלו שעומד על 17% בשנה.

64. בהתאם לכך, סה"כ נזק הממון הישיר שנגרם לתובע בעקבות מעשיו ו/או מחדליו של הבנק שפורטו לעיל, הינו 154.9 ש"ח, וזאת לפי הפירוט דלהלן:

$50,000 * 4.18 * 12.25\%$	=	140.3 ש"ח
----- 365		
$2,500 * 3.95 * 11.75\%$	=	9.5 ש"ח
----- 365		

2 ימי ערך * 11.75% * 4.30 * 1,837.5

365

=

5.1 ש"ח

סה"כ

154.9 ש"ח

65. לחילופין, סה"כ הנזק שנגרם לתובע בחישוב לפי ריבית על אשראי חריג הינו **154.9 ש"ח**.
66. לחילופין חילופין, סה"כ הנזק שנגרם לתובע בחישוב לפי ריבית בגין איחור בהעברת כספים במערכת הבנקאית, כפי שנקבעה ע"י החשב הכללי, הינו **129.5 ש"ח**.
67. יצוין, כי לאור התנהלות הבנק שפורטה לעיל, הרי שבמהלך תקופת התביעה היו מקרים נוספים בהם נגרם לתובע נזק כתוצאה מעיכוב שלא כדין על-ידי הבנק של כספי העברות בנקאיות מחו"ל לחשבון המט"ח. מטבע הדברים, פרטי מקרים אלה אינם מצויים בידי התובע, ועל כן יובהר, כי אין בתביעה זו משום וויתור של התובע על יתרת הנזק שנגרם לו עקב מעשי ו/או מחדלי הבנק כמפורט לעיל.

ט. סעדים

68. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן לתובע, ולכל אחד מחברי הקבוצה, את הסעדים הבאים:
- 68.1. צו המצהיר כי עיכוב כספי ההעברה בנקאית מחו"ל בידיו של הבנק, כך שהבנק אינו מזכה את חשבון המט"ח לפי היום בו התקבלו כספי ההעברה הבנקאית בבנק או לפי יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, כמתואר לעיל, נעשה שלא כדין.
- 68.2. צו האוסר על הבנק להוסיף ולהימנע מזיכוי חשבון המט"ח בכספי העברה בנקאית מחו"ל לפי יום קבלת כספי ההעברה בבנק או יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, כפי שפורט בהרחבה לעיל.
- 68.3. צו המחייב את הבנק לשלם לכל אחד מחברי הקבוצה פיצוי בגין הנזק שנגרם להם במהלך תקופת התובענה, בהתאם לחישוב הנזק שפורט לעיל, כשהם נושאים ריבית חוקית, כאמור בסעיף 2 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961, או כשהם צמודים ונושאים ריבית חוקית כאמור בסעיף 3א' לחוק הנ"ל, לפי הגבוה מביניהם.
- 68.4. לחילופין, צו המחייב את הבנק להשיב לכל אחד מחברי הקבוצה את סכומי הפיצוי שמהווים את התעשרותו של הבנק שלא כדין, כמפורט בפרק ח' לעיל, וזאת החל מיום 21.10.2007 עד ליום מתן פסק הדין, כשהם נושאים ריבית חוקית כאמור בסעיף 2 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961, או כשהם צמודים ונושאים ריבית חוקית (כאמור בסעיף 3א' לחוק הנ"ל), לפי הגבוה מביניהם.
- 68.5. צו למתן חשבונות המחייב את הנתבע ליתן דין וחשבון מלא הכולל את הפרטים המלאים של כל חברי הקבוצה, לרבות פרטי ההעברות הבנקאיות מחו"ל במהלך תקופת התביעה, ומס' ימי הערך בהם עיכב הבנק את זיכוי חשבונות המט"ח בכספי ההעברות הללו.
- 68.6. צו המחייב את הנתבע לשלם את הוצאות המשפט בצירוף שכר טרחת עו"ד בתוספת מע"מ כחוק.
- 68.7. כן יתבקש בית המשפט הנכבד להורות, בין השאר בהתאם להוראות סעיף 22 לחוק התובענות הייצוגיות, כי חלק אשר ייקבע לפי שיקול דעת בית המשפט, מתוך הסכום

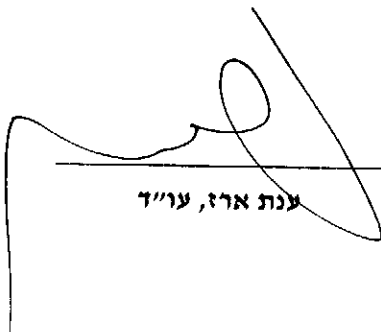
שייפסק לטובת חברי הקבוצה המיוצגים בתובענה זו, לאחר ניכוי ההוצאות ושכ"ט עו"ד, ישולם לתובע שטרך בהגשת התובענה ובהוכחתה.

68.8. כל צו נוסף או אחר בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

ט. סמכות מקומית ועניינית

69. כאמור לעיל, הסעד הספציפי לו עותר התובע מסתכם לסך 154.9 ש"ח.
70. סך הפיצוי המגיע לכלל חברי הקבוצה הינו מעבר לסמכות בית משפט שלום, ועל כן התביעה מצויה בסמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי.
71. לאור האמור לעיל, ולאור העובדה, כי המען הרשום של הנתבע הינו בתל-אביב (מחוז תל-אביב) ולאור העובדה כי הנתבע מנהל עסקים בין השאר בתל אביב, מוקנית לבית המשפט הנכבד סמכות מקומית ועניינית לדון בתובענה.

אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד, להזמין את הנתבע לדין, לאשר את התובענה הייצוגית בהתאם להוראות חוק התובענות הייצוגיות, ולהעניק לתובע ולחברי הקבוצה אותם הוא מבקש לייצג, את הסעדים הנקובים לעיל.

ענת ארזי, עו"ד

21 אוקטובר, 2007